

## MEABE Miren Agur, *Azalaren kodea*, Susas, 2000.

Ana URKIZA

### Nigan bizi nadin

Azala, haragia, larrua, gorputza... sinonimoak ote?

Azalaren gaineko irudiaren erabilpen bikaina egiten digu Miren Agur Meabek, barrutik ikusten eta sentitzen duguna kanpora ateratzen denean edo "beste azal batekin" harremanetan jartzean, Nla nola kokatzen den ezagutarazteko eta Nltasunari buruz gogoeta egiteko.

Azala da, Nla eta ZUa bereizten dituen; azala, Nla eta ZUa elkartzen dituen; azala, Nlari eta ZUari ulertarazten diona; azala, Nla eta ZUa urrunarazten dituen... azala da, mundua ulertzeko kodea.

Miren Agur Meabek, bere azken poesia liburuan, mundua ulertzeko kode ezberdinak sailkatu eta dekodetu ditu, eta atal ezberdinetan barrena aipatu munduaren miseriak ezagutu dituenean, bere baitangoan duen esku-izkribuaren irakurketa aldarrikatuko du.

*Azalaren kodea*, lexiko aberats eta egitura zaindu bat baino gehiago da. Idazlea, liburu honetan, bere barrua husterat datorkigu, zalantzak planteatu eta erantzunaren bilaketan zeharo biluztera.

Poesia liburu honek erakusten digun barne mundua barrutik sentitua bai baina kanpotik begiratua da. Meabek, egileak bizitako esperientziak eta espero dituen ametsak, bere baitatik kanpora atereaz azaltzen ditu. Eta benetan desio duena bere barnean dagoela ulertzen duenean, berriro bere baitara bueltatzen da. Nla aldarrikatzera.

## Kode bila

Lau atalek osatzen dute liburua: Oharrak, Orbainak, Tatuajeak eta Kontrazeinuak. Lehenengo atalean, egileak liburuan zehar agertuz joango diren zalantzak, esperientziak, orbain eta tatuajeen aurkezpena egiten du. *Orbainak* delako atalean, iraganeko esperientziek, ikusitakoek eta batez ere sentitutakoek beregan izandako eraginaz mintzatuko zaigu: faltsukeria, gezurra, irudikeria eta ZUaren bilaketa, besteak beste. Hirugarren atalean, orainean kokatuko gaitu, etorkizunaren aurreko beldurra eta hitza isiltasunaren aurkako antidotoa bezala iragarri. Azken atala, ostera, geroa izanen da, itxaropenaren gela, bere buruaren bilaketa eta ezagupena.

Atal guztietan amankomuna dena, egileak idazketa prozesuarekin duen harreman ia-ia obsesiboa da: lehenengo atalean papere-ratzen duena apunteak izango dira; bigarrenean, Mla eta hitza parekatuko ditu; hirugarrenean, hitza lasaitasunaren sinonimotzat hartuko du; eta laugarrenean, kode berri baten aldarrikapena eginen digu.

## Azala eta haragia

Meabek zalantza asko planteatzen ditu; baita zalantzen gainean bizitako iraganak utzitako orbain edo zauriak agertzen. Maisuki jazten ditu bizikizun horiek guztiak azal ezberdinez, maisuki pintatzen ditu kolore distiratsuz, eta maisuki parekatzen animalia ezberdinen jokatibideekin...

Ikaste prozesu osoa gorputzak duen espresio biderik naturale-nean azaltzen du, sexuaren eta gorputz atalen deskribapenaren bidez.

M. A. Meabek, liburu honetan, edukiak dakarkizkigu; ez da poesiaren estilistikarekin, musikalitatearekin edo erritmoarekin konformatzeko. Esan nahia eta esan beharra dauka, eta bere kanporatze horretan, gogorregia ere suertatzen da, erabiltzen dituen ballabide estilistiko gehienak bere hitz jariora krudeltzera doazelarik.

Hitzari eta azalari eginiko etengabeko alpamenak ditu babes egileak: hitza, arerio zaizkion munstro, pizti eta mamu guztiak uxatzeko (horregatik ortografia, mezua, off ahotsa, esku-izkribua, eta

antzerakoen txertatzea), eta azala, Miren Agurrek aldarrikatzen dituen gardentasuna, egitasuna, naturaltasuna, handitasuna eta etorkizunaren irudi delako.

Poesia oso sentsoriala dakarkigu Miren Agurrek: bisuala koloreen erabilera etengabeari dagokionean, poemak argazkiak bailliran irakurtzera gonbidatzen duelarik irakurlea; ukimenari zuzendua, gorputz atalen deskribapen zehatz eta errekkurrenteei esker, hainbeste gorapatzen duen gorputza ia-ia ukitzera eta berotasuna sentitzera bultzatzen gaituelarik; eta animalia eta fruituen alpamenak, dastamena eta usaimena pizten dizkio irakurleari, azal ezberdinen arteko hurbiltasun eta urruntasun arazoak salatuz.

### Kodearen aurkikuntza

*Azalaren kodea* oso Intimoa da; Intimoa eta emakumearen begitik azaldua. Egunerokotasunari egiten dizkion erreferentziak, gorputza erakusteko eta sentitzeko moduak eta amatasunari egiten zaizkion alpamenak, sentsibillitate handiko emakume heldua erakusten dute.

Liburua erraz irakurtzen da, ordea; bizkorregi beharbada. Irakurleak berehala antzematen baitu azkenean mezu igorketa bat egon behar duela, egileak ondorioen batera heldu eta haren berri eman behar diola. Begi zorrotz eta kritikoz bere barne mundua agertuz, aztertuz eta ZUari eskainiz doan liburu hau, bigarrenaz irakurtzeko gogoz gelditzen da irakurlea, lehenengo poematik harrapatu eta azken mezuraino nola erakarri duen jakiteko irrikaz. Mezua, ustekabea askotan, lerro artean gordeta kausitzen da, irakurlearen barne kontzientziak bakarrik antzematen duelarik.

Lan biribila, zalantzarik gabe, mamitsua eta sakona. Indar biziko obra.